

صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران

معاونت سیاسی

اداره پژوهش های سیاسی

نشست پژوهشی؛

آسیب شناسی معافیت مالیاتی موسسات خیریه و عام المنفعه (از نگاه سازمان امور مالیاتی)

فرآورده‌های خبری و تولیدات پژوهشی در بخش های زیر قابل دسترس است:

– وب سایت خبرگزاری صداوسیما (سرویس پژوهش) <http://www.iribnews.ir>

پژوهشگر: علی قنبری شیرسوار

- ❖ مالیات‌های مستقیم مالیات‌هایی هستند که به طور مستقیم از افراد یا اشخاص وصول می‌شود و شامل مالیات بر دارایی و مالیات بر درآمد می‌باشد.
- ❖ مطابق بند ط، ماده 139 قانون مالیات‌های مستقیم (مصوب 31 تیر 1394) کمک‌ها و هدایای دریافتی (نقدی و غیرنقدی) موسسات خیریه و عام‌المنفعه‌ای که به ثبت رسیده‌اند از پرداخت مالیات معاف هستند.
- ❖ گاهی موسسات خیریه در کنار تمام جنبه‌های مثبت خود، ممکن است به بسترهایی برای سوءاستفاده و فساد اقتصادی مانند فرار مالیاتی و پولشویی تبدیل شوند.
- ❖ هر گونه تلاش غیرقانونی برای پرداخت نکردن مالیات، مانند ندادن اطلاعات لازم در مورد عواید و منافع مشمول مالیات به مقامات مسئول، فرار مالیاتی تلقی می‌شود.
- ❖ موسسات خیریه و عام‌المنفعه مکلف به انجام سایر مقررات مذکور در آیین‌نامه اجرایی مربوطه و تکالیف مقرر از جمله تسلیم به موقع اظهارنامه و ترازنامه و حساب سود و زیان و کسر و پرداخت مالیات اشخاص ثالث طبق قانون مالیات‌های مستقیم خواهند بود.
- ❖ بهره‌گیری موسسات خیریه و عام‌المنفعه از معافیت موضوع بند (ط) ماده (139) قانون مالیات‌های مستقیم، علاوه بر سایر شرایط مطرح در قوانین و آیین‌نامه‌های مربوط، منوط بر نظارت سازمان امور مالیاتی کشور بر درآمد و هزینه این دسته از موسسات است.

□ مقدمه و طرح مسئله

پرداخت مالیات در همه کشورها جهان به عنوان یک مسئولیت اجتماعی پذیرفته شده است. مسئولیتی که در صورت عمل به آن، می‌تواند جوامع را به سمت توسعه اقتصادی و اجتماعی هدایت کند. امری که در کشورهای توسعه یافته تا حد رضایت بخشی به خوبی اجرایی شده و مردم در شهرها و روستاها به خوبی از مزایای آن بهره‌مند شده‌اند. اما به رغم شفافیت بالای اقتصادی در کشورهای توسعه یافته، همچنان افراد و موسساتی سعی دارند با استفاده از حربه‌های گوناگون در پی فرار از این مسئولیت بزرگ اجتماعی خود باشند. یکی از این حربه‌های جذاب، فعالیت در قالب موسسات خیریه یا همکاری با این موسسات است. موسسات خیریه و عام‌المنفعه، دارای اثرات مثبت اقتصادی، اجتماعی و سیاسی در جامعه هستند. در حال حاضر بسیاری از خدمات بخش عمومی، توسط این سازمان‌ها ارائه می‌شود. انجام اعمال خیر در همه کشورهای جهان همواره مورد ستایش بوده و حکومت‌ها با تنظیم قوانینی، پاداش‌هایی را برای عاملان آن در نظر گرفته‌اند. معافیت‌های مالیاتی، در اختیار گذاشتن رایگان ساختمان‌ها برای استقرار دائم و همکاری در پیشبرد اهداف نهادهای خیریه، تنها گوشه‌ای از پاداش حکومت‌ها و سازمان‌ها به موسسات خیریه است. امری که می‌تواند این موسسات را در صورت افتادن به دست ناهلان، مستعد انجام اعمال خلاف قانون و خلاف جهت منافع عموم مردم کند.

گاهی موسسات خیریه در کنار تمام جنبه‌های مثبت خود، ممکن است به بستریایی برای سوء استفاده و فساد اقتصادی مانند فرار مالیاتی و پولشویی تبدیل شوند. در همین راستا، گروه اقتصاد مدیریت پژوهش‌های خبری در ادامه سلسله نشست‌های کارشناسی خود در تاریخ **98/06/10** و با حضور آقای محمدعلی مختاری؛ معاون دفتر بازرسی ویژه، مبارزه با پولشویی و فرار مالیاتی سازمان امور مالیاتی کشور به بررسی معافیت‌های مالیاتی موسسات خیریه و عام‌المنفہ در کشور پرداخته است.

□ انواع مالیات در ایران

1- مالیات‌های مستقیم: مالیات‌هایی است که پرداخت کنندگان آن معلوم بوده و نام و مشخصات و منبع مالیاتی آنها برای دستگاه مالیاتی شناخته شده است. به عبارت دیگر مالیات مستقیم مالیاتی است که به طور مستقیم از افراد یا اشخاص وصول می‌شود و شامل مالیات بر دارایی و مالیات بر درآمد می‌باشد.

الف- مالیات بر دارایی شامل حق تمبر و مالیات بر ارث می‌باشد.
ب- مالیات بر درآمد شامل مالیات بر درآمد املاک، مالیات بر درآمد کشاورزی، مالیات بر درآمد حقوق، مالیات بر درآمد مشاغل، مالیات بر درآمد اشخاص حقوقی و مالیات بر درآمد اتفاقی است.

2- مالیات‌های غیرمستقیم: مالیات‌هایی است که پرداخت کننده آن برای سازمان امور مالیاتی ناشناخته است. به عبارتی دیگر مالیات‌های غیرمستقیم مالیات‌هایی هستند که به طور غیرمستقیم بر قیمت کالاها و خدمات اضافه شده و بر مصرف کننده تحمیل می‌گردد.

□ قانون معافیت مالیاتی موسسات خیریه

مطابق بند ط، ماده **139** قانون مالیات‌های مستقیم (مصوب **31** تیر **1394**) کمک‌ها و هدایای دریافتی (نقدی و غیرنقدی) موسسات خیریه و عام‌المنفہ‌ای که به ثبت رسیده‌اند، مشروط بر آنکه به موجب اساسنامه آنها صرف مفاد بند ح ماده **139** قانون مالیات‌های مستقیم شود و همچنین سازمان امور مالیاتی کشور بر درآمد و هزینه آن‌ها نظارت کند، از پرداخت مالیات معاف است.

مطابق بند ح، همین ماده از قانون، موارد مصرفی که از پرداخت مالیات معاف هستند، به این صورت ذکر شده است: «آن قسمت از درآمد موقوفات عام که طبق موازین شرعی به مصرف اموری از قبیل تبلیغات اسلامی، تحقیقات فرهنگی، علمی، دینی، فنی، اختراعات، اکتشافات، تعلیم و تربیت، بهداشت و درمان، بنایی و تعمیر و نگهداری مساجد و مصلاها و حوزه‌های علمیه و مدارس علوم اسلامی و مدارس و دانشگاه‌های دولتی، مراسم تعزیه و اطعام، تعمیر آثار باستانی، امور عمرانی و آبادانی، هزینه یا وام تحصیلی دانش آموزان و دانشجویان، کمک به

مستضعفان و آسیب دیدگان حوادث ناشی از سیل، زلزله، آتش سوزی، جنگ و حوادث غیرمترقبه، مشروط بر اینکه درآمد و هزینه‌های مزبور به تایید سازمان اوقاف و امور خیریه رسیده باشد.

و همچنین ساخت، تعمیر و نگهداری مراکز نگهداری کودکان و نوجوانان بی سرپرست و بدسرپرست در گروه‌های سنی و جنسی مختلف، مراکز نگهداری و مراقبت سالمندان، کارگاه‌های حرفه آموزی و اشتغال مصدومان ضایعه نخاعی، معلولان جسمی و حرکتی، زنان سرپرست خانوار و دختران خودسرپرست، مراکز آموزش، توانبخشی و حرفه آموزی معلولان ذهنی و کودکان نابینا، کم بینا، کم شنوا و ناشنوا و سایر مراکز و اماکنی که بتوانند در خدمت مددجویان سازمان‌های حمایتی بهبیستی کشور قرار گیرند از پرداخت مالیات معاف هستند.

تبصره بند ط ماده 139: کمک‌های نقدی و غیرنقدی که در هر سال مالی به مصرف نرسیده باشد، با معافیت مالیاتی به سال مالی بعد منتقل می‌گردد.

تبصره 5 ماده 139: موضوع بندهای (ط) و (ک) (درآمدها و عایدی حاصل از موقوفات و کمک و هدایای دریافتی) که از پرداخت مالیات معاف می‌باشند، شامل درآمد شرکت‌های زیرمجموعه اشخاص مذکور، نخواهد بود.

□ شرایط موسسات خیریه و عام المنفعه برای بهره‌مندی از معافیت مالیاتی

موسسه خیریه و عام المنفعه در صورت دارا بودن شرایط زیر، مشمول قانون معافیت موضوع بند "ط" ماده 139 قانون مالیات مستقیم می‌شوند:

1- موسسه رسماً تحت یکی از **عناوین خیریه و عام المنفعه** به ثبت رسیده باشد و **غیرانتفاعی** بودن موسسه نیز در **اساسنامه** تصریح شده باشد.

2- کمک‌ها و هدایای دریافتی نقدی و غیرنقدی موسسه خیریه و عام المنفعه به موجب اساسنامه آن به مصرف امور فوق الذکر رسیده و این امر نیز توسط سازمان امور مالیاتی کشور تایید شود.

3- **اساسنامه** موسسات خیریه و عام المنفعه باید متضمن این موضوع باشد که **موسسان و وابستگان** طبقات اول و دوم آنان و همچنین **هیئت امناء و مدیران** موسسه حق معامله با موسسه را ندارند.

4- اساسنامه موسسه صریحاً حاکی از این باشد که **موسسان یا صاحبان سرمایه** حق هیچ‌گونه برداشت و یا تخصیص از محل کمک‌ها و هدایای دریافتی نقدی و غیرنقدی به موسسه را ندارند و بعد از انحلال، دارایی

موسسه به سازمان بهزیستی کشور یا یکی از موسسات دولتی و یا موسسات خیریه و عام المنفعه دیگر واگذار گردد.

5- مرجع نظارت بر درآمد و هزینه موسسات خیریه و عام المنفعه، سازمان امور مالیاتی کشور و ادارات تابعه و سازمان اوقاف حسب تفویض اختیار از سوی سازمان امور مالیاتی خواهد بود.

6- موسسات خیریه موظفند ظرف یک ماه از تاریخ ثبت اساسنامه، تصویر یا رونوشت مصدق آن را به اداره امور مالیاتی محل تسلیم و ظرف همین مدت در یکی از بانکهای محل، حساب جاری به نام موسسه افتتاح و کلیه وجوه نقدی و درآمد خود را به حسابهای بانکی منتقل نمایند و کلیه هزینههای موسسه را از طریق آن حسابها انجام دهند.

7- موسسات خیریه و عام المنفعه مکلفند صورتحساب درآمد و هزینه سالانه خود را که متکی به اسناد و مدارک قابل قبول باشد، حداکثر تا چهارماه بعد از پایان سال مالی موسسه به مرجع ناظر مربوطه تسلیم نمایند و مرجع ناظر موسسه نیز باید ظرف چهارماه از تاریخ وصول صورتحساب، نتیجه رسیدگی را در مورد صورتحساب درآمد و هزینه و رعایت مقررات قانون و آیین نامه اجرایی ماده (139) قانون اعلام و در صورت تایید، گواهی لازم را جهت اقدام قانونی به اداره امور مالیاتی مربوط تسلیم نماید.

8- موسسات خیریه و عام المنفعه مکلف به انجام سایر مقررات مذکور در آیین نامه اجرایی مربوطه و تکالیف مقرر از جمله تسلیم به موقع اظهارنامه و ترازنامه و حساب سود و زیان و کسر و پرداخت مالیات اشخاص ثالث طبق قانون مالیاتهای مستقیم خواهند بود.

9- عدم رعایت شرایط و ترتیبات مقرر در قانون مالیاتهای مستقیم از سوی موسسات خیریه و عام المنفعه در هر سال مالی موجب محرومیت از معافیت مقرر در آن سال خواهد شد.

لازم به توضیح است که بهره‌گیری موسسات خیریه و عام المنفعه از معافیت موضوع بند (ط) ماده (139) قانون مالیاتهای مستقیم، علاوه بر سایر شرایط مطرح در قوانین و آیین نامه‌های مربوط، منوط بر نظارت سازمان امور مالیاتی کشور بر درآمد و هزینه این دسته از موسسات است.

به‌علاوه برخورداری از معافیت‌های مالیاتی مذکور در تبصره (1) ماده (139) قانون مالیات‌های مستقیم برای وجوهی که از فعالیت‌های غیرانتفاعی و به منظور پیش‌برد اهداف و وظایف اشخاص موضوع ماده (139) ق.م.م و در چارچوب اساسنامه آن‌ها تحصیل می‌شود نیز مستلزم نظارت سازمان امور مالیاتی کشور بر درآمد و هزینه آنان است.

با توجه به آثار اجتماعی و اقتصادی معافیت‌های مالیاتی اعطائی به موسسات خیریه و عام المنفعه، ضروری است که نظارت‌های لازم به گونه‌ای دقیق و شفاف اعمال گردند.

□ دلایل حمایت دولت از کمک‌های خیریه و مؤسسات خیریه

- 1- مؤسسات خیریه نقش بسیار مهمی در کمک به تأمین اهداف مورد نظر دولت‌ها در بخش اجتماعی و حمایت از قشرهای ضعیف و آسیب‌پذیر دارند؛
- 2- منابع بسیاری از فعالیت‌های خیریه بیشتر از ارزش کمک‌های دریافتی از افراد خیر است؛
- 3- سازمان‌ها و مؤسسات خیریه در مقایسه با برنامه‌های حمایتی دولت به نیازهای اجتماعی پاسخ‌گوترند و افراد خیر و مؤسسات خیریه اغلب سریع‌تر از برنامه‌های دولت به نیازهای در حال تغییر اجتماعی واکنش نشان می‌دهند؛
- 4- به دلیل امکان استفاده مؤسسات خیریه از کالاها و نیروی کار رایگان، ارائه کمک اجتماعی از این طریق کارا تر از برنامه‌های دولت است؛
- 5- کارایی حمایت‌های غیرمستقیم دولت بیشتر از پرداخت مستقیم است.

□ افراد درگیر در مؤسسات خیریه

- در یک اقتصاد، چهار مجموعه بازیگر در پرداخت‌های خیریه وجود دارد.
- اول خیرینی هستند که پول و وقت خود را عرضه می‌کنند.
 - دوم سازمان‌ها یعنی، طرف تقاضایی هستند که استراتژی‌های جمع‌آوری وجوه از خیرین را سازماندهی کرده و کالاها و خدمات خیریه‌ای را با پول و وقت آنان تهیه می‌کنند.
 - سومین بازیگر، دولت‌ها هستند.

- چهارم اشخاص نیازمندی که این کمک‌ها را دریافت می‌نمایند.

□ برخی مصادیق مؤسسات خیریه

- 1) مؤسسات یا مراکز خیریه درمانی (درمانگاه‌ها، بیمارستان‌ها، داروخانه‌ها، مراکز درمان خاص)
- 2) پرورش گاه‌ها و شیرخوارگاه‌ها
- 3) مراکز نگهداری سالمندان (خانه سالمندان)
- 4) دارالایتام (مؤسسات نگهداری و حمایت از ایتام)
- 5) مراکز یا بنیادهای خیریه آموزشی (حمایت مالی از دانش آموزان و دانشجویان، مدرسه سازی، نگهداری و آموزش دانش آموزان و دانشجویان بی‌بضاعت تامین کتاب، خوابگاه‌های دانشجویی و ...)
- 6) بنیاد ازدواج (تهیه جهیزیه - تامین هزینه ازدواج - معرفی جوانان داوطلب)
- 7) مراکز یا مؤسسات خیریه انتشاراتی (مراکز که اقدام به چاپ و انتشار کتاب نموده و به کتابخانه‌ها، مساجد، طلاب و دانش آموزان و دانشجویان اهداء می‌کنند)
- 8) بنیادها و مراکز خیریه نگهداری و حمایت از کودکان و زنان بی‌سرپرست
- 9) مراکز نگهداری آسیب دیدگان اجتماعی (تامین و تربیت و نگهداری پس از خروج از بیمارستان و زندان‌ها)
- 10) مراکز نگهداری و توان بخشی معلولین جسمی و ذهنی

□ تهدیدهای اقتصادی مؤسسات خیریه

- امکان سوء استفاده از مؤسسات خیریه تحت عناوین مختلف برای فرار مالیاتی؛
- احتمال سوء استفاده از مؤسسات خیریه و فعالیت‌های مرتبط با آن برای مقاصد پولشویی.

فرار مالیات

هر گونه تلاش غیرقانونی برای پرداخت نکردن مالیات، مانند ندادن اطلاعات لازم در مورد عواید و منافع مشمول مالیات به مقامات مسئول، فرار مالیاتی خوانده می‌شود. تعریف فرار مالیاتی، برای انواع مالیات‌ها یکسان است. در فرار مالیاتی، به رغم تطبیق فعالیت با قوانین، در اجرای فعالیت، یک یا چند ضابطه مصوب مراجع ذی‌ربط تعدا نادیده گرفته می‌شود.

مؤسسات خیریه و عام‌المنفعه به دلیل وجود معافیت‌های مالیاتی که در قوانین کشورها از آن بهره‌مند شده‌اند می‌توانند به عنوان پوشش‌های مناسبی برای فرار مالیاتی مورد سوءاستفاده قرار گیرند. همکاری‌ها با نهادهای خیریه در قالب کمک‌های مالی نیز راه دیگری برای فراریان از مالیات است. رویه‌ای که بسیاری از هنرمندان و فوتبالیست‌ها را برای کاهش هزینه‌های مالیات بر قراردادهای خود، به این سمت جذب کرده است و یا جدیداً برخی مؤسسات خیریه دستگاه کارتخوان دریافت کرده و آن را به صورت اجاره یا موارد دیگر در اختیار سایر افراد قرار می‌دهند که در این زمینه فرار مالیاتی یا پولشویی مطرح می‌شود و در مؤسسات کوچک بیشتر سوء استفاده‌های شخصی می‌شود. مثلاً افراد خانواده را آنجا استخدام می‌کنند و یا موسساتی هستند که بیشتر درآمد موسسه را صرف پرداخت حقوق پرسنل خود می‌کنند.

اگر چه پیش از این تنها تصور می‌شد که چنین روالی مختص کشورهای خارجی است اما مدتی است این روش در ایران نیز باب شده است و افراد مشهور با پرداخت کمک مالی به مؤسسات خیریه علاوه بر کسب محبوبیت عمومی و استفاده از وجه تبلیغاتی آن، با دریافت نامه‌ای از سوی خیریه برای سازمان امور مالیاتی، از پرداخت مالیات معاف شده و با استفاده از این نقص قانونی از پرداخت مالیات بر درآمد خود سر باز می‌زنند. با این که این معافیت‌ها برای پاداش‌دهی به اعمال خیر و ترغیب سرمایه‌داران و طبقات ثروتمند برای کمک به افراد پایین دست تنظیم شده است اما اکنون تبدیل به شیوه‌ای برای فرار از پرداخت مالیات بدل شده و بیش از آنکه در جهت ایجاد عدالت اجتماعی و منافع عمومی استفاده شود، ضد جامعه و در راستای کسب سود شخصی به کار می‌رود.

پولشویی

با توجه به معافیت‌های مالیاتی سازمان‌های خیریه می‌توانند از علل اصلی افزایش تعداد خیریه‌ها در سال‌های اخیر باشد. زیرا این سازمان‌ها به دلیل استفاده از این معافیت‌ها و تسهیل‌گری، نه تنها می‌توانند پلی برای فرار مالیاتی باشند بلکه در مواردی، پوشش‌های مناسبی برای فعالیت‌های پولشویی هستند. این امر البته مختص ایران نیست و در همه جای جهان نیز رخ می‌دهد. این خیریه‌های خصوصی یا وابسته به نهادهای عمومی و دولتی، به دلیل معافیت‌ها از جذابیت بالایی برای قانون‌گریزان برخوردار هستند.

این نهادها زمانی جذاب‌تر هم می‌شوند که بتوانند لابی‌هایی با نهادهای پولساز و فضاهای کسب و کار و نیز فضاهای اقتصادی تشکیل دهند که در این صورت به دلیل عدم شفافیت‌های مالی و نظارت‌های نازل نهادهای ذی‌ربط به راحتی می‌توانند به مراکز پولشویی بدل شوند.

□ جرم مالیاتی

در ماده **274** قانون مالیات‌های مستقیم موارد زیر جرم مالیاتی محسوب می‌شود و مرتکب یا مرتکبان حسب مورد، به مجازات‌های درجه شش محکوم می‌گردند:

1- تنظیم دفاتر، اسناد و مدارک خلاف واقع و استناد به آن

2- اختفای فعالیت اقتصادی و کتمان درآمد حاصل از آن

3- ممانعت از دسترسی مأموران مالیاتی به اطلاعات مالیاتی و اقتصادی خود یا اشخاص ثالث در اجرای ماده

(181).¹ این قانون و امتناع از انجام تکالیف قانونی مبنی بر ارسال اطلاعات مالی موضوع مواد (169)² و

(169 مکرر)³ به سازمان امور مالیاتی کشور و وارد کردن زیان به دولت با این اقدام

4- عدم انجام تکالیف قانونی مربوط به مالیات‌های مستقیم و مالیات بر ارزش افزوده در رابطه با وصول یا کسر

مالیات مؤدیان دیگر و ایصال آن به سازمان امور مالیاتی در مواعد قانونی تعیین شده

5- تنظیم معاملات و قراردادهای خود به نام دیگران، یا معاملات و قراردادهای مؤدیان دیگر به نام خود بر خلاف

واقع

1 - ماده 181 - سازمان امور مالیاتی کشور می‌تواند به منظور نظارت بر اجرای قوانین و مقررات مالیاتی هیأت‌هایی مرکب از سه نفر را جهت بازدید و کنترل دفاتر قانونی مودیان مالیاتی طبق آیین‌نامه‌ای که به پیشنهاد سازمان امور مالیاتی کشور و تصویب وزیر امور اقتصادی و دارایی خواهد بود اعزام نماید، در صورتی که مودی از ارائه دفاتر خودداری نماید با موافقت هیأت مذکور در بند (3) ماده (97) این قانون درآمد مشمول مالیات سال مربوط از طریق علی‌الرأس تشخیص خواهد شد.

تبصره - هیأت‌های موضوع این ماده می‌توانند حسب تجویز سازمان امور مالیاتی کشور کلیه دفاتر و اسناد و مدارک مالی مودیان را اعم از این که مربوط به سال مراجعه و یا سنوات قبل باشند به منظور کسب اطلاعات لازم و ارائه آن به اداره امور مالیاتی ذریبست مورد بازرسی قرار دهند و یا در صورت لزوم دفاتر و اسناد و مدارک سنوات قبل را در قبال ارائه رسید به اداره امور مالیاتی ذریبست منتقل نمایند.

2 - ماده 169 - سازمان امور مالیاتی کشور می‌تواند در صورتی که به منظور تسهیل در تشخیص درآمد مودیان مالیاتی کاربرد وسایل و روشها و صورت حسابها و فرم‌هایی را جهت نگاهداری حساب برای هر گروه از آنان ضروری تشخیص دهد مراتب را تا آخر دی ماه هر سال در یکی از روزنامه‌های کثیرالانتشار آگهی کند و مودیان از اول فروردین سال بعد مکلف به رعایت آنها می‌باشند، عدم رعایت موارد مذکور در مورد مودیان که مکلف به نگاهداری دفاتر قانونی هستند موجب بی‌اعتباری دفاتر مربوط خواهد بود و در مورد سایر مودیان موجب تعلق جریمه‌ای معادل بیست درصد (20٪) منبع مربوط می‌باشد. تبصره - در صورتی که رعایت موارد مذکور در ماده فوق بنا به تشخیص هیأت حل اختلاف مالیاتی از عهده مودی خارج بوده باشد مشمول بی‌اعتباری دفاتر و جرایم مربوط حسب مورد نخواهد بود.

3 - ماده 169 مکرر - به سازمان امور مالیاتی کشور اجازه داده می‌شود برای اشخاص حقیقی و حقوقی کارت اقتصادی شامل شماره اقتصادی صادر کند. اشخاص حقیقی و حقوقی که حسب اعلام سازمان امور مالیاتی کشور موظف به اخذ کارت اقتصادی می‌شوند مکلف‌اند براساس دستورالعملی که توسط سازمان مزبور تهیه و اعلام می‌شود برای انجام دادن معاملات خود صورت حساب صادر و شماره اقتصادی مربوط را در صورت حسابها و فرم‌ها و اوراق مربوط درج نموده و فهرست معاملات خود را به سازمان امور مالیاتی کشور تسلیم کنند. عدم صدور صورت حساب یا عدم درج شماره اقتصادی خود و طرف معامله حسب مورد یا استفاده از شماره اقتصادی خود برای معاملات دیگران یا استفاده از شماره اقتصادی دیگران برای معاملات خود مشمول جریمه‌ای معادل ده درصد (10٪) مبلغ مورد معامله‌ای که بدون رعایت ضوابط فوق انجام شده است خواهد بود.

عدم ارائه فهرست معاملات انجام شده به سازمان امور مالیاتی کشور طبق دستورالعمل صادره مشمول جریمه‌ای معادل یک درصد (1٪) معاملاتی که فهرست آنها ارائه نشده است خواهد بود. جرایم مذکور توسط اداره امور مالیاتی مربوط با رعایت مهلت مقرر در ماده (157) این قانون مطالبه خواهد شد و مودی مکلف است ظرف سی روز از تاریخ ابلاغ برگ مطالبه نسبت به پرداخت آن اقدام کند. در غیر این صورت معترض شناخته شده و موضوع جهت رسیدگی و صدور رأی به هیأت حل اختلاف مالیاتی ارجاع خواهد شد.

رأی هیأت مزبور قطعی و لازم‌الاجرا است. جریمه مذکور غیرقابل بخشش است و از طریق مقررات اجرایی موضوع این قانون قابل وصول خواهد بود.

6- خودداری از انجام تکالیف قانونی در خصوص تنظیم و تسلیم اظهارنامه مالیاتی حاوی اطلاعات درآمدی و

هزینه‌ای در سه سال متوالی

7- استفاده از کارت بازرگانی اشخاص دیگر به منظور فرار مالیاتی

□ جمع‌بندی:

در مجموع قوانین مالیاتی برای مردم که به صورت حقیقی و حقوقی در موسسات خیریه و عام المنفعه فعال هستند، یک سری مشوق‌هایی دیده شده است. راه استفاده از این مشوق‌ها، رعایت یک سری از قواعد و قوانین است. به عنوان مثال، در قانون گفته شده که اگر موسسه خیریه‌ای بخواهد به طور قانونی فعالیت کند، باید در مواعد قانونی مشخص شده اظهارنامه مالیاتی خود را تسلیم کند. سپس با توجه به موارد اساسنامه و حوزه فعالیت، به موسسه معافیت مالیاتی تعلق می‌گیرد. اگر موسسه‌ای باشد که این قواعد را رعایت نکند و اتفاقاً امور خیریه هم انجام دهد، از نظر قواعد مالی و مالیاتی باید پاسخگوی مسائل خود باشد. لذا از منظر سازمان امور مالیاتی به عنوان یک سازمان ممیزی کننده، باید در درجه اول حیطه وظایف، اختیارات و عملکرد مالی این موسسات مشخص شود. اگر این چیزها مشخص نشود سازمان امور مالیاتی نمی‌تواند تسهیلات قانونی به آنها ارائه دهد. البته سازمان امور مالیاتی هم با مشکلات و چالش‌های از قبیل قوانین و مقررات، محدودیت‌های بودجه‌ای، تامین نیروی انسانی و ... برای نظارت کامل این موسسات دچار است که باید هر چه سریع‌تر برطرف شود.

بسیاری از موسسات خیریه در چند سال اول فعالیت، تمام منابعی که از مردم دریافت می‌کنند، صرف حقوق و دستمزد خود می‌کنند و یا درآمدها در حساب شخصی افراد جمع‌آوری می‌شود و یا حساب موسسات خیریه و یا صندوق‌های قرض الحسنه‌ای که وجود دارد در اختیار سایر اشخاص قرار داده می‌شود و از دستگاه پوز موسسه خیریه در جاهای دیگری استفاده می‌شود و سازمان امور مالیاتی نمی‌تواند از آنها حسابرسی بکند و همچنین برای صدور مجوز متولی واحدی وجود ندارد و نظارت هم اصلاً متولی ندارد و به دلیل عدم حضور دائمی ناظر سازمان امور مالیاتی در موسسات خیریه و عدم حسابرسی امکان کشف خیلی از تخلفات که صورت می‌گیرد برای سازمان امور مالیاتی امکان ندارد و اگر ضابطه‌ای وجود داشت، بسیاری از این موارد در حوزه فساد یا انحلال قرار می‌گرفت.